

TURUN YLIOPISTO

Lääketieteellinen tiedekunta

TUOMAINEN MERI: Käänteishyljintätauti – yleisyys ja vaikeusaste
allogeenisen kantasolujensiirron jälkeen

Syventävien opintojen kirjallinen työ

Sisätautioppi

Maaliskuu 2018

Akuutti käänteishyljintä (akGVHD = akuutti graft-versus-host disease) on allogeenisen kantasolujensiirron yleisin komplikaatio. Se voi olla hankalasti hoidettava ja jopa johtaa potilaan kuolemaan. Tässä takautuvassa rekisteritutkimuksessa on selvitetty Tyksin kantasolujensiirtokeskuksessa hoidettujen potilaiden akuutin ja kroonisen GVHD:n yleisyyttä, ilmenemismuotoja, riskitekijöitä, hoitotuloksia ja ennustevaikutusta elinaikaan, ja peilataan tuloksia vastaaviin kirjallisuudessa esitettyihin.

Tutkimuksessa oli mukana 183 Tyksissä vuosina 2010–2015 allogeenisen kantasolusiirron saanutta aikuispotilasta. Yleisimmät siirtoaiheet olivat akuutit leukemiat ja myelodysplastinen syndrooma, ja keski-ikä siirtopäivänä oli 53 vuotta.

Potilaiden viiden vuoden elossaolo-osuus oli 57 %. AkGVHD kehittyi 69 %:lle ja vaikeana 23 %:lle. Puolet potilaista välttyi krooniselta käänteishyljinnältä (kroonGVHD), mutta laaja-alaista tautia sairasti 27%. Laaja-alaista kroonGVHD:tä esiintyi enemmän sisarus- kuin rekisterisiirroissa, mikä selittyi sisarussiirroissa käytetyllä kevyemmällä estolääkityksellä. Vaikea-asteinen akGVHD altisti tilastollisesti merkitsevästi myöhemmälle kroonGVHD:lle. Kahdella kolmasosalla akGVHD hoitui immunosuppressiolääkkein. Kolmen vuoden kuluttua siirrosta 54 % kroonGVHD:hen sairastuneista käytti edelleen lääkitystä. Siirtokuolleisuudesta aiheutui 10 % akGVHD:sta ja 10 % kroonGVHD:sta.

Akuutin ja kroonisen käänteishyljinnän ilmaantuvuus tutkimuksessa vastasi kansainvälisesti saatuja arvoja. Siirtotulosten parantamiseksi tarvitaan parempia keinoja käänteishyljinnän hillintään.

Avainsanat: Allogeeniset kantasolujensiirrot, akuutti käänteishyljintä, krooninen käänteishyljintä, pahanlaatuiset veritaudit